

LBRIS

We know
books

KONSTANTIN V. ZORIN

Genele și cele șapte păcate capitale

ediția a treia

Traducere din limba rusă de
Eugeniu Rogoti

editura
Σοφία

București

<p>Egocentrismul</p>	<p>Ca atitudine față de sine: consideră că toate jucăriile, bomboanele ș.a. sunt doar pentru el. În timpul interacțiunilor: îi obligă pe alții să joace ceea ce joacă el. În vorbire: folosește des pronumele „eu”.</p>
<p>Împotmolirea</p>	<p>În mișcări: desenează de multe ori elemente care se repetă. În interacțiuni: este fixist în comunicare, atrage atenția asupra sa, repetă una și aceeași rugămintă. În vorbire: repetă de multe ori aceeași frază. În sentimente și emoții: rămâne supărat, suferind mult timp din această cauză, trăiește mult timp cu gândul la neplăceri ș.a. Ca dificultate a schimbării: cu greu schimbă o activitate cu alta.</p>

Cuprins

Ce ți-e scris, în frunte ți-e pus! Se poate schimba aceasta?	7
I. „Genealogia” păcatului	15
II. Libertatea este lungimea lanțului?	31
III. Noi și predispozițiile noastre native	43
IV. Pântecelile nepotolit.	51
1. Îmbuibarea	53
2. Alcoolismul	57
3. Narcomania	68
V. Mrejele iubirii de plăceri	75
1. Atracția sexuală	76
2. Comportamentul sexual	83
3. Relațiile homosexuale.	91
VI. Lăcomia lui Iuda	95
1. Virusii jocului de noroc	96
2. Drogul virtual	100
VII. Răutatea fără margini [mânia]	107
1. „Sângele fierbinte”	108
2. Agresivitatea copiilor	118
VIII. Tremurul sufletului.	133
1. Neliniștea	134
2. Depresia	144

IX. „Întunecarea inimii”	155
1. „Instinctul morții”	158
2. Deznădejdea și sinuciderea	164
X. „Iadul lăuntric”	189
Încheiere	193
Addenda I. Duhovniciei secolului al XX-lea despre neputințele înnăscute și dobândite . . .	203
Addenda II. Ajutor vindecător la rugăciunile Cuviosului Aristoclie Athonitul	223
Addenda III. „Rugăciunea mamei te scoate și din adâncul mării”	235
Addenda IV. Copilul handicapat în familie	241
Addenda V. Cum poți recunoaște talentele copilului	259
Addenda VI. Copilul prin ochii adultului	269

Comenzi:
www.librariasophia.ro

Difuzare:
SUPERGRAPH
Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3,
031216, București
Tel.: 021-320.61.19; fax: 021-319.10.84
e-mail: contact@supergraph.ro
www.librariasophia.ro
www.sophia.ro

Vă așteptăm la
LIBRĂRIA SOPHIA
str. Bibescu Vodă nr. 19,
040151, București, sector 4
(lângă Facultatea de Teologie)
tel. 021-336.10.00; 0722.266.618
www.librariasophia.ro

CAPITOLUL I

„Genealogia” păcatului

Meditând la soarta omului, Sfântul Nicolae din Serbia ne spune următoarele: „Începând cu Adam și până în zilele noastre un râu roșu de sânge acoperă șuvoiul negru al păcatului. Păcatul se ascunde în sânge și din sânge se transmite păcatul, prin sânge păcatul se moștenește, de la Adam până în zilele noastre.”¹

Diagnosticul este amar, dar just. Din punct de vedere ortodox, noi toți suntem copiii lui Adam și ai Evei și suntem vinovați, chiar dacă nu avem vreo vină. Nimeni din noi nu a păcătuit personal, dar cu toții suntem părtași la păcatul originar. Aceasta înseamnă încălcarea legii dumnezeiești și îmbolnăvirea sufletului căzut din harul divin.

Păcatul originar este o alterare moștenită sau, după cuvântul Sfântului Maxim Mărturisitorul, o pătimire, putreziciune și mortificare².

¹ Sf. Nicolae Sârbul (Velimirovici), *Convorbiri sub munte*, Moscova, 2002, p. 223.

² Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Opere*, vol. II, Moscova, 1994, pp. 129-131.

Analizând textele Sfântului Maxim, cercetătorii ajung la concluzia că **păcatul originar este un mecanism înnăscut sau o tendință a omului de a nu-L căuta pe Dumnezeu, ci plăcerea fizică**¹.

„Biserica Ortodoxă Răsăriteană a înțeles întotdeauna prin păcatul originar «sămânța putreziciunii», acel defect moștenit și înclinație spre păcat, pe care oamenii le primesc de la Adam. [...] conceperea și nașterea sunt canalul prin care se transmite acest defect protopărintesc.”²

Întru fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea, spune cu pocăință în fața lui Dumnezeu prorocul David (Psalmi 50, 7). Apostolul Pavel leagă direct defectul păcătos al naturii umane de păcatul lui Adam: *Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa că moartea a trecut la toți oamenii, fiindcă toți au păcătuit* (Romani 5, 12).

„Adam a fost dat morții și atunci judecata a trecut la toți oamenii, așa cum patima a trecut ca de la rădăcină la crengi... Adam a răspândit asupra întregului neam omenesc o moștenire care trece firesc la toți, în virtutea blestemului său”, ne învață Sfântul Chiril al Alexandriei³.

¹ Epifanovici S.L., Sidorov A.I., *Cuviosul Maxim Mărturisitorul și teologia bizantină*, Moscova, 1996, pp. 83-84.

² Arhimandritul Alipie (Kostalski-Borodin), Arhim. Isaia (Belov), *Teologie dogmatică. Cursuri*, Institutul Sfântul Tihon, 1994, p. 249.

³ Sfântul Chiril al Alexandriei, *Glafire sau explicații deosebite la locuri alese din Pentateuhul lui Moise*, în *Opere*, vol. II, Moscova, 2001, pp. 16-17.

Autorul cunoscutelor *Schițe ale teologiei dogmatice ortodoxe*, protoprezbiterul Nikolai Malinovski, identifică „păcatul moștenit în urmașii lui Adam” cu „starea păcătoasă a naturii sau cu defectul păcătos moștenit”. Iată de ce părinții pot transmite copiilor, nepoților, strănepoților și tot așa, ca într-un lanț al generațiilor, înclinațiile spre patimi, neajunsuri trupești și predispoziții spre boli¹.

„Urmașii lui Adam, conchide protoprezbiterul Nikolai, moștenind natura infestată de păcat, înmulțesc păcătoșenia moștenită prin păcatele personale și de aceea rabdă pedeapsa pentru păcatul condamnat în Adam, ca fiind cel din care se trag cu toții.”²

Defectul moștenit a lovit neamul omenesc cel nefericit și îl împânzește ca o tumoare canceroasă³. În om binele s-a amestecat cu răul și a încetat să mai fie bine cu adevărat, asemenea modului în care hrana gustoasă și folositoare devine otravă sub acțiunea elementelor chimice corespunzătoare.

„Toți se nasc stricați pe lumea aceasta, cu prezența sau cu sămânța tuturor patimilor, subliniază Sfântul Teofan Zăvorâtul. Depinde de temperament ca la unul această sămânță să se dezvolte într-un fel sau în altul, dar și de educație și, cel mai mult, de imitare, care se alimentează cu exemple, obiceiuri și relațiile cu societatea. Ase-

¹ Prot. N. Malinovski, *Introducere în teologia dogmatică*, Moscova, 2003, pp. 328, 332.

² *Ibidem*, p. 333.

³ Despre aceasta vezi: Zorin K.V., *Ce este „defectul moștenit”*. Un punct de vedere al unui medic ortodox, Moscova, 2004.

menea unui copac tânăr, omul se îndoaie după cum bate vântul, iar dacă rămâne astfel, ajunge să deprindă obiceiurile proaste, care devin, după cum se mai spune, a doua lui natură.”¹

De când Adam a dorit să se așeze în centrul creației pe sine, iar nu pe Dumnezeu, tendința principală a inimii noastre a devenit egoismul. La baza iubirii de sine se află căutarea plăcerilor sau, după cum spunea Sfântul Maxim Mărturisitorul, „lipirea pătimașă față de trup”².

Nu în zadar Apostolul Pavel ne spune să *umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospete și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă*. Culmea nesimțirii și a învârtoșării inimii este să *săvârșești cu nesaț toate faptele necurăției* (vezi Romani 13, 13-14; Galateni 5, 16; Efeseni 4, 18-19).

Scrierile autorilor contemporani descoperă noi hotare ale prezicerilor teologice din vechime. Astfel, savantul englez Richard Dawkins, în cartea sa *Gena egoistă* numește omul ființă defecată din punct de vedere biologic, care se îngrijește doar de interesele proprii. „«Egoismul genetic» ne conduce doar spre două tipuri de sacrificii (mai degrabă, ceva care împinge spre autosacrificare) comportamentale: apărarea speciei și căutarea avantajului reciproc. Dragostea dezinteresată,

¹ Sfântul Teofan Zăvorâtul, *Scieri despre morală creștină*, Moscova, 1994, p. 291.

² Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Opere*, vol. I, Moscova, 1994, p. 108.

jertfelnică, față de copii este un instinct părintesc, un nucleu al maternității și paternității.”¹

Frâna care oprește înclinația biologică spre egoism constă, conform Providenței Divine, în porunca creștină *Iubește-ți aproapele ca pe tine însuți* (Matei 22, 39) și în alte recomandări creștine. Chemându-ne să ne supunem interesele personale în fața normelor și a cerințelor societății, aceste porunci sprijină creșterea duhovnicească a omului și supraviețuirea umanității, în general. În acest plan, principiile creștine ajută la ținerea în frâu și chiar la biruirea egoismului oamenilor.

Sprijinindu-se pe rezultatele obținute, R. Dawkins se adresează cititorilor cu o chemare caracteristică: „Haideti să încercăm să învățăm să fim mărinimoși și altruști, deoarece suntem din natură egoști. Haideti să înțelegem spre ce ne împing genele egoiste, deoarece doar astfel vom putea, cel puțin, să le diminuăm activitatea, lucru pe care nu-l poate face altă specie biologică în afara omului”².

Psihanalistul Peter Kutter din Stuttgart consideră că lăcomia, în fapt egoismul, este baza sau izvorul tuturor patimilor. Indiferent la ce am visa noi, fie mâncăruri deosebite sau băuturi înnebunitoare, relație intimă, bogăție, dorință de putere, de slavă, cauza unică a acestor dorințe este lăcomia. Conform lui P. Kutter, aceasta este nevoia de a pri-

¹ Dawkins R., *Gena egoistă*, Moscova, 1993, p. 24.

² *Ibidem*, p. 3.

mi imediat ceea ce îți dorești, pentru a putea simți plăcerea. Altfel, omul se simte gol și părăsit¹.

Cele spuse de R. Dawkins și de P. Kutter servesc drept comentariu științific strălucit al cuvintelor Apostolului Iacov: *De unde vin războaiele și de unde certurile dintre voi? Oare nu de aici: din poftele voastre care se luptă în mădularele voastre? Pofțiți și nu aveți; ucideți și pizmuiți și nu puteți dobândi ce doriți; vă sfătuiți și vă războiți, și nu aveți, pentru că nu cereți. Cereți și nu primiți, pentru că cereți rău, ca voi să risipiți în plăceri* (Iacov 4, 1-3).

Așadar iubirea de sine este sămânța păcatului semănată în noi din vechime. La fel ca buruienile, aceasta crește și împinge omul spre orice fel de fărădelege.

Sfinții Părinți au stabili care este **legătura între genetică și ordinea apariției patimilor**. Întâi de toate, avem de-a face cu **trei patimi ereditare**: *pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții* (I Ioan 2, 16). Aceste trei patimi de bază dau naștere la alte opt patimi: lăcomia, desfrânarea, iubirea de arginți, mânia, mâhnirea, deznădejdea, slava deșartă și mândria. La fel ca zalele unui lanț, acestea sunt atrase una după alta. Doar slava deșartă și mândria sunt patimi autosuficiente din cele enumerate.

Sfântul Ioan Casian presupune că „lăcomia, desfrânarea, iubirea de arginți, mânia, mâhnirea și deznădejdea sunt legate între ele printr-o înruditare, astfel că înfăptuirea uneia dintre acestea dă

¹ Cutter P., *Dragostea, ura, invidia, gelozia. Psihanaliza patimilor*, Sankt-Petersburg, 1998, p. 90.

naștere celeilalte... de aceea împotriva acestor patimi trebuie luptat în același fel, trecând de la ultima către cea dinaintea ei... Pentru a birui deznădejdea, mai întâi trebuie luptat împotriva tristeții; pentru a alunga tristețea, trebuie înăbușită mânia; pentru a stinge mânia, trebuie alungată iubirea de arginți; pentru a scăpa de iubirea arginților, trebuie să punem frâu desfrânării; pentru a lupta cu pofta trupească, trebuie strunită lăcomia”¹.

Toate patimile se împart, de asemenea, în **trupești și sufletești**. Cele trupești sunt lăcomia și desfrânarea, căci acestea își au rădăcina în necesitățile biologice și în instincte. Uneori este foarte greu să deosebești elementele lor fiziologice de cele psihologice. Însă omul hotărăște singur dacă se lasă ispitit sau nu.

Celelalte șase patimi sunt sufletești, acționând fără ajutorul trupului. „Provenind din înclinația sufletească, acestea nu numai că nu aduc nici un fel de plăcere trupului, dar îl și lovesc cu boli periculoase, hrănind sufletul bolnav cu dezmierdările unei hrane iluzorii.”²

„Unele patimi care s-au născut în suflet trec în trup, iar altele invers”³ – învață Sfântul Ioan Scărarul. Într-adevăr, unele feluri de mânie, deznădejde lumească și tristețe apar din cauze interioare

¹ *Scrierile cuviosului părinte Ioan Casian*, Moscova, 1993, p. 246.

² *Ibidem*, p. 241.

³ Cuviosul Ioan, egumenul Muntelui Sinai, *Scara*, 1908, p. 127.